Združenie domových samospráv (EIA/SEA)

Od: Združenie domových samospráv (EIA/SEA) <eia@samospravydomov.org>
Odoslané: streda, 30. marca 2022 3:32
Komu: oszp.DS@minv.sk
Predmet: OU-DS-OSZP-2022/001558-025 (EIA: Zariadenie na zber, úpravu a spracovanie ostatných odpadov v existujúcom zariadení na zhodnocovanie odpadov)

Odvolanie voči rozhodnutiu Okresného úradu Dunajská Streda zo zisťovacieho konania č. OU-DS-OSZP-2022/001558-025

Voči rozhodnutiu Okresného úradu Dunajská Streda zo zisťovacieho konania č. OU-DS-OSZP-2022/001558-025 zo dňa 16.03.2022 (https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/zariadenie-na-zber-upravu-spracovanie-ostatnych-odpadov-v-existujucom-**) sa odvolávame, nakoľko sa domnievame o jeho nezákonnosti z nasledovných dôvodov:**

a) Napadnuté rozhodnutie opakovane obsahuje vady, ktoré opakovane boli odvolacím orgánom vytýkané.

b) **Odmietame deformovaný výklad a uplatňovanie Európskeho práva ako aj zákona EIA, ktoré sú nezlučiteľné so základnými Európskymi hodnotami a základnými zásadamy Európskeho správneho práva, nesledujú účel a cieľ zákona EIA podľa §2 a ktoré sú v rozpore s tzv. eurokonformným výkladom zákona popierajúcim Aarhuský dohovor (**https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/43/20060204**).** V tomto smere sme zaznamenali snahu úradov uplatňovať procesy EIA len ako povinné vyjadrovanie v rámci podkladového rozhodnutia pre následné povoľovacie konanie. Všimli sme si, že v rámci tejto deformácie úrady neobhajujú verejné záujmy životného prostredia, zelenej transformácie a práv verejnosti ale záujmy investorov. V tejto súvislosti je potrebné spomenúť aj diskreditačnú antikampaň ministra hospodárstva, ktorý podľa vlastných slov s európskou legislatívou nesúhlasí, preto sa snažil kriminalizovať ZDS a tak podľa nás poskytnúť zámienku pre šikanózny výkon verejnej správy úradmi a súčasne poskytnúť zámienku pre porušovanie práva v tejto oblasti. **Uvedené je prejavom uplatňovania nesprávneho predpokladu, že ekonomický a hospodársky záujem navrhovateľa má prednosť pred ekologickými záujmami**; resp., ekologické záujmy sa musia prispôsobiť ekonomickým záujmom ako aj že činnosť žalobcu ako ekologického spolku sa musí prispôsobiť a podriadiť alebo aspoň „nebyť prekážkou“ ekonomických záujmov vedľajšieho účastníka konania. **Takýto spôsob uvažovane je v rozpore so zásadou opatrnosti, ktorá v Európskom práve kladie hierarchiu záujmov presne naopak – ekologické záujmy majú prednosť pred ekonomickými a hospodárskymi resp. ekonomické a hospodárske záujmy sa musia prispôsobiť ekologickým**.

Práve neaplikovanie tejto základnej právnej zásady vyplývajúcej z tzv. Lisabonských zmlúv je právnym základom a podstatou systematickej nesprávnosti a nezákonnosti rozhodovania úradov na Slovensku. Zásada opatrnosti vyplýva z čl.4 ods.2 písm.k, čl.11, čl.168 ods.1 a čl.169 ods.1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a prostredníctvom čl.7 ods.2 Ústavy sa stala súčasťou ústavných hodnôt a princípov, ktoré je potrebné na Slovensku aplikovať a z ktorých je potrebné vychádzať aj v zmysle čl.152 ods.4 Ústavy. Aplikácia preferencie ekologických záujmov je teda súčasťou ústavne súladného výkladu a aplikácie práva a úrad z nej musí vychádzať a aplikovať naprieč celým konaním a v každom momente konania a rozhodovania. Opomenutie tejto zásady spôsobilo následné kaskádovité námietky a výhrady k nesprávnosti a nezákonnosti uplatňovania transponovaných európskych právnych predpisov, t.j. k námietkam pre nesprávne uplatňovanie ustanovení zákona EIA; ďalšie odvolacie dôvody je nutné vnímať v tomto kontexte.

Je legitímnym očakávaním občanov Európskej únie, aby sa tento princíp uplatňoval a je súčasťou právnej istoty občanov Európskej únie, že rozhodnutia slovenských úradov budú uvedený princíp nadradenosti ekologických a environmentálnych záujmov rešpektovať, uvádzať do života a napĺňať v bežnej aplikačnej praxi.

Napadnuté rozhodnutie sa tým neriadilo a preto je nezákonné z dôvodu porušenia zásady opatrnosti, zásady legitímnych očakávaní a právnej istoty.

c) Podľa §29 ods.3 zákona EIA (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-29.odsek-3) *„Ak sa rozhoduje o tom, či sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena bude posudzovať podľa tohto zákona, primerane sa použijú kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 10, pričom príslušný orgán prihliada aj na stanoviská podľa § 23 ods. 4.“*

Napadnuté rozhodnutie neobsahuje identifikáciu ktoré kritériá podľa prílohy č.10 k zákonu EIA (https://shorturl.at/lsABY) úrad pri rozhodovaní o ďalšom (ne)posudzovaní použil a ako ich vyhodnotil.

Podľa §12 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-12) *„(1) Prípustnú mieru znečisťovania životného prostredia určujú medzné hodnoty ustanovené osobitnými predpismi; tieto hodnoty sa určia v súlade s dosiahnutým stavom poznania tak, aby sa neohrozovalo zdravie ľudí a aby sa neohrozovali ďalšie živé organizmy a ostatné zložky životného prostredia. (2) Medzné hodnoty sa musia určiť s prihliadnutím na možné kumulatívne pôsobenie alebo spolupôsobenie znečisťujúcich látok a činností.“*

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že aj pri rozhodnutí o ďalšom posudzovaní či neposudzovaní sa musí vychádzať nie z voľného posúdenia zámeru ale s aplikácie konkrétnych kritérií, pričom na ich vyhodnotenie sa použijú hmotno-právne normy osobitných zákonov, ktoré regulujú ten-ktorý vplyvy, či zložku životného prostredia, ktorého sa dané kritérium týka. Podľa čl.2 ods.2 Ústavy SR nesmie byť rozhodnutie úradu svojvoľné ale vždy založené na Ústave a zákonov; týka sa to aj rozhodnutia o ďalšom posudzovaní či neposudzovaní. **V danom prípade neboli nebol výrok rozhodnutia o ďalšom neposudzovaní podporený konkrétnymi osobitnými zákonmi, ktoré by odôvodňovalo takýto výrok a to zo žiadneho hľadiska, ktoré predpokladajú kritériá podľa prílohy č.10 k zákonu EIA a preto nebolo rozhodnuté v zmysle §29 ods.3 zákona EIA – teda na základe primeraného použitia týchto kritérií.**

d) Podľa §17 ods.1 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-17.odsek-1) *„Každý je povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, prechádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie.“*; citované ustanovenie ukladá právnu povinnosť identifikácie a realizácie zmierňujúcich opatrení priamo navrhovateľovi.

Podľa §2 písm.d zákona EIA č.24/2006 Z.z. (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-2) *„Účelom zákona je najmä určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia“*; podľa §29 ods.13 zákona EIA č.24/2006 Z.z. *„Ak ide o rozhodnutie, v ktorom sa určilo, že navrhovaná činnosť alebo jej zmena nepodlieha posudzovaniu podľa tohto zákona, výroková časť rozhodnutia obsahuje aj podmienky, ktoré eliminujú alebo zmierňujú vplyv na životné prostredie.“*; citované ustanovenia ukladajú právnu povinnosť určiť konkrétne zmierňujúce opatrenia navrhovateľovi.

Napadnuté rozhodnutie neobsahuje žiadne konkrétne zmierňujúce opatrenia, obsahuje iba uvedenie všeobecných právnych povinností, ktoré vyplývajú z iných právnych predpisov; takto formulované podmienky rozhodnutia nespĺňajú kvalifikačné znaky zmierňujúcich opatrení v zmysle citovaných právnych predpisov ani nenapĺňajú cieľ a účel citovaných právnych predpisov a tak aj napadnuté rozhodnutie je v tomto smere nezákonným.

Použitých bolo veľa všeobecných pravidiel, preto rozhodnutie „klame telom“, vizuálne budí dojem korektnosti, pri podrobnom skúmaní však neobstojí. Vyjadrenia dotknutých orgánov ale aj ZDS obsahovali dostatok odborných argumentov ako aj návrhov konkrétnych opatrení, ktoré sa mohlo a mali do podmienok rozhodnutia pretaviť.

Úrad tak environmentálne bez akejkoľvek regulácie odobril projekt, hoci z doručených pripomienok nielen ZDS ale aj dotknutých orgánov vyplývali viaceré riziká ale aj konflikty s inými legitímnymi záujmami, ktoré bolo potrebné v rozhodnutí regulovať.

e) Výrok rozhodnutia musí byť jednoznačný, zrozumiteľný, určitý a vykonateľný; to podmienky napadnutého rozhodnutia (ktoré sú súčasťou výroku) nespĺňajú a preto je napadnuté rozhodnutie nezákonné aj pre nedodržanie všeobecných pravidiel týkajúcich sa výroku rozhodnutia v zmysle §46 Správneho poriadku; je svojvoľné a arbitrárne v zmysle čl.2 ods.2 Ústavy SR.

Podľa §12 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-12) *„(1) Prípustnú mieru znečisťovania životného prostredia určujú medzné hodnoty ustanovené osobitnými predpismi; tieto hodnoty sa určia v súlade s dosiahnutým stavom poznania tak, aby sa neohrozovalo zdravie ľudí a aby sa neohrozovali ďalšie živé organizmy a ostatné zložky životného prostredia. (2) Medzné hodnoty sa musia určiť s prihliadnutím na možné kumulatívne pôsobenie alebo spolupôsobenie znečisťujúcich látok a činností.“*

Podľa §17 zákona o životnom prostredí (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-17) *„(1) Každý je povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, prechádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie. (2) Každý, kto využíva územia alebo prírodné zdroje, projektuje, vykonáva alebo odstraňuje stavby, je povinný také činnosti vykonávať len po zhodnotení ich vplyvov na životné prostredie a zaťaženie územia, a to v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a osobitnými predpismi. (3) Každý, kto hodlá zaviesť do výroby, obehu alebo spotreby technológie, výrobky a látky, alebo kto ich hodlá dovážať, je povinný zabezpečiť, aby spĺňali podmienky ochrany životného prostredia a aby v prípadoch ustanovených týmto zákonom a osobitnými predpismi boli posúdené z hľadiska ich možných vplyvov na životné prostredie.“*

Z uvedeného vyplýva, že transpozícia Smernice o EIA (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aev0032) do Slovenského právneho poriadku bola vykonaná s ohľadom na systematiku práva životného prostredia dlhodobo budovaného a úradmi dlhodobo ignorovaného. Úradníci nepoznajú ani len tento základný zákon, ktorý stanovuje základné zásady a povinnosti pri starostlivosti a tvorbe životného prostredia, čo sa týka aj úradu, voči ktorému smeruje toto odvolanie.

Z citovaných noriem a základných zásad a povinností pri ochrane životného prostredia podľa zákona o životnom prostredí vyplýva, že ani podmienky nesmú byť určené svojvoľne, „od brucha“, ale musia zásadne vychádzať z hmotno-právnych noriem osobitných zákonov, ktoré určujú medzné hodnoty pre ochranu životného prostredia a jeho zložiek a ak takých niet potom iných hmotno-právnych noriem, ktoré regulujú ochranu a tvorbu životného prostredia podľa osobitných zákonov.

Preto aj odôvodnenie akceptovania resp.neakceptovania pripomienok a návrhov ZDS podľa §20a zákona EIA musí obsahovať nie svojvoľnú úvahu, ale úvahu, ktorá **vysvetľuje akceptovanie resp. neakcpetovanie tej-ktorej pripomienky s odkazom a použitím konkrétneho ustanovenia osobitného predpisu regulujúceho ochranu tej-ktorej zložky životného prostredia**; bez tohto odkazu je rozhodnutie svojvoľné a arbitrárne. Podľa čl.2 ods.2 Ústavy SR môžu úrady konať len na základe Ústavy a zákona a spôsobom, ktorý predpokladá zákon; to sa týka aj určenia podmienok rozhodnutia a ich vyhodnotenia. Dokonca by sme mohli povedať, že najmä týchto inštitútov, nakoľko tieto sú zmaterializovaním práva verejnosti na ovplyvnenie výsledku projektu v zmysle čl.6 Aarhuského dohovoru.

f) **Predmetom konania neboli (okrem nulového variantu) aj dva odlišné realizačné varianty, ktoré by sa od seba líšili rôznou intenzitou a kvalitou vplyvov na životné prostredie tak ako predpokladá §22 ods.6 zákona EIA (**https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-22.odsek-6**)**. Namietame upustenie od variantného riešenia, ktoré má byť výnimočné; avšak stalo bežnou praxou, ktorej cieľom je liberovať navrhovateľa od environmentálnej zodpovednosti v zmysle §27 ods.1 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. Projekt je možné plánovať v inom dispozičnom riešení či s prijatím lepších a viacerých zmierňujúcich opatrení. Úrad neuviedol dôvody, na základe ktorých dospel k názoru, že je upustenie od variantnosti je výnimočným a v danom prípade nezbytným riešením; úrad v odôvodnení uvádza, že zhodnotil argumenty navrhovateľa uvedené v žiadosti, tieto dôvody v rozhodnutí uvádza ale neuvádza svoje vlastné vyhodnotenie opodstatnenosti takýchto argumentov. Rozhodnutie o upustení od variantného riešenia je preto arbitrárne a svojvoľné, ktorého jediným účelom je umožniť navrhovateľovi vyhnúť sa environmentálnej zodpovednosti a ďalším právnym povinnostiam v tomto smere. Okresný úrad

porušil ustanovenia poslednej časti §3 ods.1 Správneho poriadku ako aj poslednej vety §47 ods.3 Správneho poriadku; porušil účel ale aj znenie §22 ods.6 zákona EIA.V konečnom dôsledku nebol dodržaný účel a cieľ konania EIA v zmysle zákona EIA.

Na podporu týchto tvrdení odkazujeme na rozsudok Krajského súdu Bratislava sp.zn. 1S/295/2017 (https://www.slov-lex.sk/vseobecne-sudy-sr/-/ecli/ECLI-SK-KSBA-2018-1017202045_5), ktorého argumentácia je obdobná.

g) Neboli vykonané konzultácie podľa §63 zákona EIA, hoci má na ne verejnosť právny nárok. Výklad a uplatňovanie §63 zákona EIA je v rozpore s novelou smernice o EIA č.2014/52/EÚ (https://www.enviroportal.sk/uploads/files/EIA_SEA/Novela-smernice-201192EU-.pdf) v bodoch 23, 29, 34 preambuly a teda úrad vykladal v tomto ohľade §63 zákona EIA v rozpore s účelom a cieľom Smernice o EIA. V dôsledku čl.7 ods.2 Ústavy SR je Smernica o EIA súčasťou vnútroštátneho práva s vyššou právnou silou ako vnútroštátne právo a preto výklad a uplatňovanie zákona musia vždy byť v súlade s účelom a cieľmi a textom platnej Smernice o EIA. V danom prípade úrad účelovo a šikanózne vykladal a uplatnil §63 zákona EIA tak, aby konzultácie neboli vykonané, teda, aby verejnosť nemohla získať potrebné informácie, nemohla priamo vysvetliť svoje stanovisko a postoje a nemohla priamo odborne diskutovať s navrhovateľom; teda tak, aby verejnosť v rozpore s §3 ods.2 Správneho poriadku nemohla účinne obhajovať svoje práva a záujmy. ,

Počas pandémie COVID-19 sa konzultácie vykonávajú len písomne (§65g zákona EIA); najlepšou správnou praxou sa na Slovensku stalo, že úrad zabezpečené stanoviská a doplňujúcu informáciu zverejní podľa §24 ods.1 zákona EIA na webovej stránke projektu na enviroportáli, pričom v rámci oboznámenia s podkladmi na túto skutočnosť výslovne upozorní s tým, že vyzve na vyjadrenie k podkladom a vykonanie písomnej konzultácie.

Základom a podstatou konzultácie je viesť odbornú diskusiu tak, aby sa umožnilo verejnosti získať všetky potrebné informácie a aby v rámci svojej aktivity mohla reálne ovplyvniť výsledok projektu, čo sa v danom prípade nestalo. Úrad síce zverejnil stanovisko ZDS na enviroportáli, avšak nezverejnil stanoviská iných organizácií a nezverejnil najmä doplňujúcu informáciu.

Týmto spôsobom vedenia procesu EIA bolo verejnosti znemožnené efektívne sa procesu EIA zúčastniť, zistiť relevantné informácie o životnom prostredí ako aj ovplyvniť výsledok projektu.

h) Glasgowská konferencia a odborný panel konštatoval, že dynamika klimatickej krízy sa od Parížskej konferencie ešte zhoršila (zrejme hystériou navyšovania zaťaženia životného prostredia, kým to ešte nie je zakázané). Preto je nevyhnutné okamžite prijať účinné opatrenia na zabezpečenie dosiahnutia cieľov COP26 (https://e.dennikn.sk/2608713/je-cas-na-nudzovy-rezim-co-sa-stalo-na-klimatickej-konferencii-v-glasgowe-a-co-to-znamena-pre-slovensko/); žiadame uviesť a vyhodnotiť účinnosť prijatých opatrení na dosiahnutie týchto cieľov.

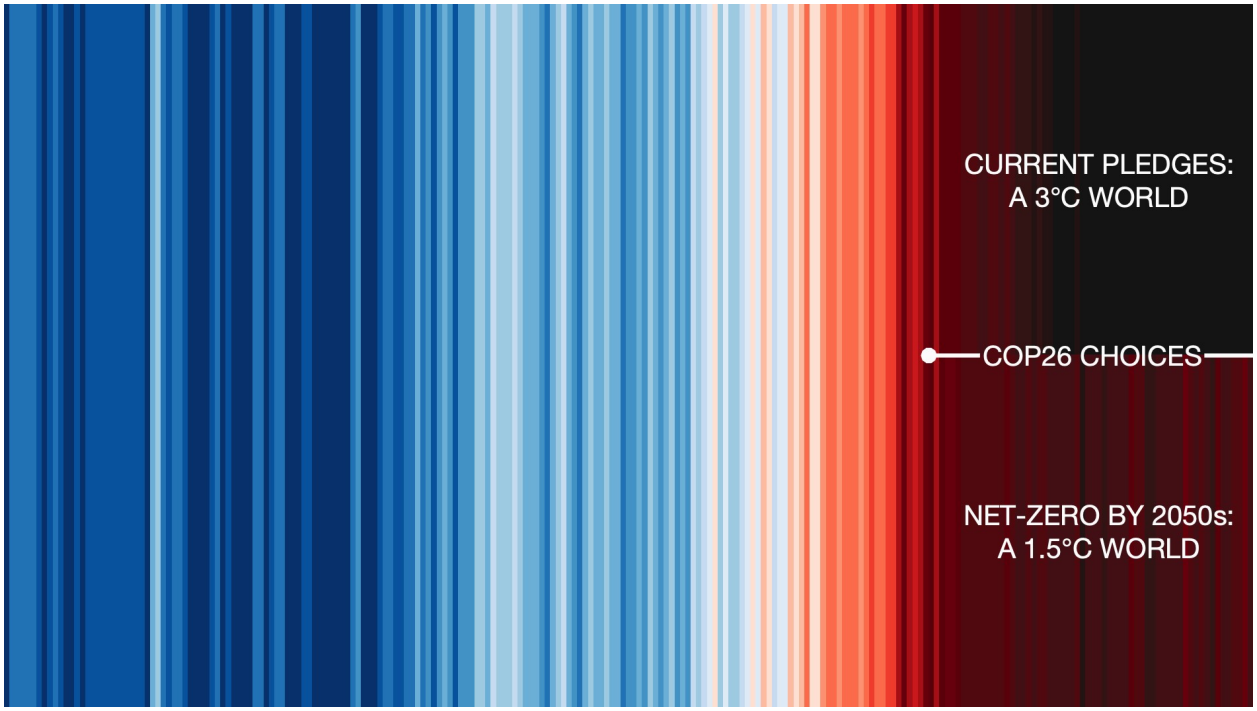

Na Slovensku to znamená, že Slovenská klíma sa zmení ešte viac ako doteraz, nadobudne značne stredomorský charakter podobný dnešnému Chorvátsku (https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/599783-klimatolog-fasko-v-ide-o-pravdu-slovensko-bude-mat-pocasie-ako-vnutrozemie-chorvatska-a-bulharska/). Aké adaptačné a mitigačné klimatické opatrenia zámer implementuje?

Zámer sa nevenuje vyhodnoteniu klimatických zmien a ohrození, ktoré z toho vyplývajú pre obyvateľstvo aj hospodárstvo; vo svojom zámere nevychádza z aktuálnych informácii ale prekonaných a dnes už nepravdivých informácií z niekoľko desaťročí starých atlasov.

i) Zákonom EIA sa do slovenského právneho poriadku transponovala Smernica o EIA (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aev0032). Je povinnosťou členského štátu zabezpečiť taký výklad a uplatňovanie, zákona, ktoré zabezpečí plnenie európskej smernice z hľadiska dosiahnutia cieľov, ktoré na proces EIA kladie. To splnené nebolo, nakoľko úrad neuplatňoval tzv. eurokonformný výklad zákona ale podriadil ho výlučne vnútroštátnemu výkladu, ktorým sa nesledovali ciele určené Smernicou o EIA. Úrad procesne postupoval v rozpore so zásadou subsidiarity používania správneho poriadku, kedy osobitné inštitúty podľa zákona EIA (konzultácia) subsumoval pod všeobecný inštitút ústneho pojednávania; úrad nerešpektoval osobitný právny predpis s prednosťou aplikácie (Aarhuský dohovor a Smernica o EIA) v rozpore s čl.7 ods.2 Ústavy SR, ktoré kladú osobitné požiadavky a nároky na inštitúty, ktoré vyplývajú z Európskej legislatívy.

Vplyvom transpozície Smernice o EIA sa otvára ďalší zásadný problém aplikácie európskeho práva slovenskými štátnymi orgánmi a to je skutočnosť, že v prípadoch, kedy vykonávajú európske právne predpisy nie sú len vnútroštátnymi orgánmi verejnej moci ale sú súčasne aj subsidiárnymi výkonnými orgánmi Európskej únie (niečo na spôsob preneseného výkonu štátnej správy samosprávami; tak štátne orgány vykonávajú prenesený výkon európskej správy vecí verejných). V takom prípade sa však štátne orgány (akéhokoľvek) členského štátu riadiť nielen vnútroštátnymi právnymi predpismi ale aj právnymi predpismi, ktorými sa spravujú európske orgány a inštitúcie. To zahŕňa predovšetkým Európsky kódex dobrej správnej praxe (https://www.ombudsman.europa.eu/sk/publication/3510) či priame uplatňovanie európskych právnych zásad ako je napr. prednosť ekologických záujmov verejnosti pred hospodárskymi záujmami štátu a ekonomickými záujmami podnikateľov.

Úrad neaplikoval tzv. eurokonformný výklad a uplatňovanie zákona, t.j. nesledoval plnenie účela a cieľov európskych právnych predpisov ale výlučne vnútroštátne hľadiská výkonu verejnej moci.

j) Zákonom EIA sa však do slovenského právneho poriadku transponovali nielen európske právne predpisy ale aj medzinárodná zmluva a to Aarhuský dohovor; preto aplikácia zákona EIA je súčasne otázkou medzinárodného práva verejného a otázkou dodržiavania záväzkov Slovenskej republiky voči medzinárodnému spoločenstvu.

Úrad preto musí zohľadňovať a aplikovať zásady medzinárodného práva verejného, záujmy medzinárodného spoločenstva na úseku životného prostredia, ktorým sa čelí globálnym krízam ako je napr. klimatická kríza, odlesňovanie, strata biodiverzity, starostlivosť o vody.

Uvedené je predmetom aj európskych smerníc (viď predchádzajúci odvolací bod) ale aj predmetom medzinárodných záväzkov. **Plnenie medzinárodných záväzkov bolo rozhodnutím úplne ignorované**.

Predmetom medzinárodného práva verejného je však aj účasť ZDS v konaní; ZDS totiž nie je len nejakým slovenským občianskym združením z Petržalky; **ZDS je ekologickou organizáciou, ktorej medzinárodné spoločenstvo medzinárodnou zmluvou poverilo sledovanie záujmov medzinárodného spoločenstva v oblasti životného prostredia na Slovensku. Konanie nerešpektovalo ani túto stránku veci**.

k) Nesprávne vnímanie Európskeho práva, ktoré preferuje ekologické záujmy pred ekonomickými vedie aj k nesprávnemu vnímaniu ZDS ako ekologického spolku, ktorý má záujem na zámeroch posudzovaných procesom EIA. **Jedným zo základných cieľov ZDS je presadenie eurokonformného prístupu nielen úradníkov ale aj podnikateľov práve v tom, že ekologické záujmy sú prvoradé a týmto sa majú prispôsobiť aj podnikateľské aktivity a konkrétne aj tento zámer.** Odráža sa to na požiadavke prispôsobiť zámer prirodzenej biodiverzite či požiadavkám na zelené zmierňujúce opatrenia. **Odráža sa to aj v záujme o preukázanie, že každý zámer na Slovensku svojou trochou prispieva k riešeniu klimatickej krízy a to v duchu Európskych dokumentov ako je Fit for 55, Zelená transformácia hospodárstva a podobne. V neposlednej rade je to záujme o zlepšenie daného projektu cez ekológiu a ekologické opatrenia a tak jednak zlepšiť stav životného prostredia ale súčasne takýmto spôsobom prispievať k zelenej transformácii hospodárstva na Slovensku.**

V tejto súvislosti je potrebné aj konštatovať teoretický význam účasti verejnosti v procesoch EIA z hľadiska budovania právneho štátu od V. Knappa, na ktorého sa odvoláva česká aj slovenská judikatúra Najvyššieho súdu SR ako aj komentár k Správnemu súdenemu poriadku v časti venujúcej sa ekologickej verejnosti: „*Za první specifikum ekologických spolků lze dle našeho názoru považovat smysl a účel účasti veřejnosti, respektive environmentálních organizací v procesech práva životního prostředí, kterou lze ilustrovat ve srovnání s jinými výše naznačenými případy aplikace zásady zákazu zneužití práva. V případě zneužití práva v rámci práva daňového daňový subjekt zpravidla usiluje o získání určité daňové výhody, jak již bylo uvedeno. Jinak řečeno, daňový subjekt přirozeně sleduje svůj soukromý ekonomický zájem, vůči kterému stojí v opozici veřejný zájem státu na právně korektním výběru daní. Obdobná a snad ještě zřetelnější je situace v případě zneužití procesních práv v případě přestupkového řízení, kdy vůči sobě opět stojí soukromý zájem na neuložení trestu a na druhé straně veřejný zájem na potrestání pachatele přestupku. Subjektem, který zneužívá svých práv, je v těchto případech tedy zjednodušeně řečeno uplatňován určitý a zpravidla poměrně zjevný soukromý zájem stojící v opozici k určitému zájmu veřejnému. V případě účasti veřejnosti v procesech práva životního prostředí to však zcela neplatí. Určitá část této veřejnosti jako tzv. dotčená veřejnost sice v příslušných rozhodovacích procesech hájí svůj soukromý zájem zpravidla související s jejími vlastnickými právy k nemovitostem. Úloha environmentálních organizací je však odlišná, respektive sama je pojena s ochranou veřejného zájmu. Například v již citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu je konstatováno, že smyslem a účelem účasti environmentálních občanských sdružení (spolků) je, „aby kvalifikovaně, tj. odbornými argumenty z oblasti ochrany životního prostředí, urbanismu apod., hájila dotčené (veřejné) zájmy ochrany přírody a krajiny v konkurenci jiných veřejných zájmů a zájmů soukromých.“ V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud o environmentálních občanských sdruženích, respektive spolcích, současně hovoří jakožto o „advokátech“ veřejného zájmu na ochraně životního prostředí. Jinak řečeno, veřejný zájem na ochraně životního prostředí nereprezentují pouze příslušné orgány státní správy z titulu své působnosti, ale také veřejnost, zejména právě environmentální organizace. Uvedené pochopitelně souvisí také s širším kontextem účasti veřejnosti jako projevu participace veřejnosti na rozhodování o věcech týkajících se životního prostředí či ještě obecněji občanské společnosti.*“

ZDS je tak občianskou environmentálnou inštitúciou, ktorá presadzuje verejné záujmy životného prostredia a tieto neboli dostatočne hájené či už prístupom úradu alebo jeho procesným postupom: nedostatočná súčinnosť so ZDS, nevykonanie všetkých procesných úkonov – prístup k všetkým relevantným informáciám o životnom prostredí, nevykonanie konzultácií. Formálnym nedostatkom odôvodnenia rozhodnutia je tak vysporiadanie sa s návrhmi ZDS na určenie zmierňujúcich opatrení podľa §20a zákona EIA.

Podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR č. nemá verejnosť právny nárok na akceptáciu všetkých nimi požadovaných opatrení; verejnosť však má právny nárok na to, aby úrad dôsledne uplatňoval osobitné hmotnoprávne právne predpisy zaoberajúce sa životným prostredím a jeho zložkami (§3 ods.1 Správneho poriadku) a má právny nárok na to, aby úrad uložil také podmienky rozhodnutia, ktorými sa stanovia podmienky síce odlišne od návrhov verejnosti ale preukázateľne sa nimi dosiahne porovnateľná alebo lepšia ochrana a tvorba životného prostredia (§29 ods.3 v súbehu s §29 ods.13 zákona EIA).

Úrad uplatňoval výklad zákona, ktorý nebol v eurokonformný, t.j. nebol v súlade s Aarhuským dohovorom, resp. zákon uplatňoval tak, že ustanovenia Aarhuského dohovoru neboli dodržané (čl.3 ods.2 až 4; čl.4 celý; čl.5 celý; čl.6 celý; Smernica EÚ o EIA v časti konzultácií s verejnosťou).

Máme za to, že slovenské štátne orgány uprednostňujú ekonomické záujmy žiadateľov nad ekologickými záujmami verejnosti, čo sa prejavuje ako v procesnej rovine tak aj v rovine prístupu, kedy ekologické spolky sú vnímané ako negatívny element, resp. štátnymi orgánmi sú takto vykresľované čo má za dôsledok neochotu štátu a jeho orgánov uznať konkrétne spolky (menovite ZDS) za občianske inštitúcie konajúce vo verejnom záujme životného prostredia a s nimi tak aj jednať. Už toto samo o sebe je v rozpore s uvedenými ustanoveniami Aarhuského dohovoru, ktorými je SR priamo viazaná pričom z ustálenej judikatúry NS SR vyplýva aplikačná prednosť Aarhuského dohovoru. Táto neochota sa prejavuje v nesprávnom uplatňovaní procesu s cieľom nepriznať ZDS postavenie občinanskej inštitúcie konajúcej vo verejnom záujme ochrany životného prostredia a svojimi rozhodnutiami neposkytnúť právnu ochranu verejným záujmom presadzovaným ZDS.

V pozadí rozhodnutia je však badať nepriateľské nastavenie voči ekologickej verejnosti, nepoznanie postavenia a práv verejnosti v procesoch EIA alebo dokonca aktívne popieranie týchto práv. V tejto súvislosti chceme poukázať na rozsudok NS SR sp.zn. 5 Cdo 126/2007 (https://www.judikaty.info/document/nssr/4307/), podľa *Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Výpočet osobnostných práv chránených predmetným ustanovením nie je uzavretý (porovnaj slovo „najmä“) a rozsah ním chránených zloženie osobnosti fyzickej osoby sa neustále vyvíja. Do sféry týchto práv treba v súčasnosti nepochybne zaradiť aj práva na primerané životné prostredie, ktoré má veľmi blízko k právu na ochranu súkromného a rodinného života. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že právo na priaznivé životné prostredie, obsahom ktorého je i právo na pokojné a nerušené užívanie obydlia, je subjektívnym hmotnoprávnym oprávnením (právom) fyzickej osoby, ktorého sa možno domáhať zákonom ustanoveným postupom pred správnymi a súdnymi orgánmi.* Aj v danom prípade sa útočí na bezúhonnosť ZDS, lebo vzhľadom na zlepšovanie právneho prostredia z hľadiska vymožiteľnosti práva na životné prostredie a aktivitu ZDS v tomto smere znamená útok na bezúhonnosť ekologického spolku v skutočnosti snahu o zneužitie práva na liberáciu od environmentálnej zodpovednosti, ku ktorej by navrhovateľa a úrady právnymi prostriedkami donútila práve aktivita ZDS. K zneužitiu práva skutočne došlo ale zo strany útočníka na bezúhonnosť ZDS. Cieľom však nebolo spôsobiť ujmu na dobrej povesti, ale cieľom bolo nájsť výhovorku, prečo sa právne nechránia oprávnené práva a záujmy ZDS ako advokáta životného prostredia a subjektu ekologickej verejnosti podľa Arhuského dohovoru a osobitných právnych predpisov.

Podľa §59 ods.1 Správneho poriadku odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni. Vzhľadom na konštatované pochybenia v predmetnom konaní žiadame, aby odvolací orgán napadnuté rozhodnutie zrušil podľa §59 ods.3 Správneho poriadku a vec vrátil na nové zisťovacie konanie. Toto odvolanie má podľa §55 ods.1 Správneho poriadku odkladný účinok.

• Toto vyjadrenie a spôsob ako ho úrad zohľadnil žiadame uviesť v rozhodnutí. • S podkladmi rozhodnutia žiadame byť oboznámení pred samotným vydaním rozhodnutia a následne sa k nim podľa §33 ods.2 Správneho poriadku vyjadríme. • Rozhodnutie ako aj ostatné písomnosti žiadame doručovať v zmysle §25a Správneho poriadku do elektronickej schránky nášho združenia na ústrednom portáli verejnej správy *slovensko.sk*; listiny v papierovej forme nezasielať. • Toto podanie písomne potvrdíme podľa §19 ods.1 Správneho poriadku cestou elektronickej podateľne na ústrednom portáli verejnej správy *slovensko.sk*.

ZDS je inštitúciou, ktorá zasvätila svoju činnosť dôslednej ochrane životného prostredia a jeho neustáleho zlepšovania. Snaží sa o faktické zlepšovanie životného prostredia komunikáciou a osvetou medzi všetkými, kto do neho zasahuje ale zasadzuje sa aj o právnu ochranu životného prostredia účasťou v povoľovacích konaniach (https://opac.crzp.sk/?fn=detailBiblioForm&sid=FD287398550734C849BF16BBBA89), kde je neštátnym kontrolórom vecnej a právnej správnosti rozhodnutí úradov t.j. aby úrady rozhodovali tak, že ďalší socio-ekonomický rozvoj je v symbióze s rozvojom a ochranou životného prostredia, čím sa snaží o Zelenú transformáciu Slovenska ako súčasti európskej Zelenej transformácie (https://ec.europa.eu/reform-support/what-we-do/green-transition_sk).

Zásady Integrity konania ZDS: ZDS primerane aplikuje Odporúčania OECD o verejnej integrite (https://www.oecd.org/gov/ethics/integrity-recommendation-SVK.pdf) do svojej činnosti. **ZDS nekupčí so svojim vplyvom žiadnym spôsobom**. Jednoducho povedané:

a) Ak niekto tvrdí, že Vám vybaví „ústretovosť ZDS“, tak sprosto klame a od takého konania sa rázne dištancujeme.
b) Ak sa niekto nádeja, že akýmikoľvek zmluvnými vzťahmi s tretími stranami získa „ústretovosť ZDS“, tak si robí falošnú nádej; aj od takého konania sa rázne dištancujeme. Nikdy sme na neho nepristúpili a ani nepristúpime.
c) Ak sa niekto nádeja, že politickým krytím ministrov, starostov či iných politikov alebo vplyvných osôb si získa nejakú výhodu, tak takéto dohody odmietame a o to dôraznejšie žiadame nezávislé posudzovanie tak, aby ani verejnosť ani životné prostredie nebolo rukojemníkom takejto politicko-biznisovej korupcie. Aj takéto správanie dôrazne odmietame a svojou činnosťou sa proti nemu staviame.

Environmentálne princípy činnosti ZDS: ZDS je ochotné diskutovať a komunikovať s každým za splnenia štyroch jednoduchých pravidiel:

1) Pristupujeme k sebe partnerským spôsobom, so vzájomným rešpektom a vážime si jeden druhého; sme slušní a spoločensky zodpovední.
2) Rozprávame sa len o životnom prostredí, ako životné prostredie zlepšiť a ako zvýšiť občiansku participáciu.
3) Konáme len na základe práva a zákona (európskeho práva a slovenského práva, ekologické medzinárodné zmluvy), konáme zásadne len zákonným spôsobom a problémy riešime len spôsobmi, ktoré zákony predpokladajú.
4) Všetka činnosť ZDS je činnosťou občianskeho aktivizmu v zmysle Stanov ZDS (https://bit.ly/3sdFgYB). ZDS neobchoduje ani nepodniká a všetko, čo ZDS v rámci svojej činnosti robí je bezodplatné.

Informácia: Dávame do pozornosti blog predsedu ZDS **https://dennikn.sk/autor/marcelslavik/?ref=in**, v ktorom sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam a činnosti ZDS.

S pozdravom,

--

Združenie domových samospráv
Marcel Slávik, predseda
sídlo: Rovniankova 14 | P.O.BOX 218 | 851 02 Bratislava
office: Námestie SNP 13/B | 841 01 Bratislava
+421 907 901 676
www.samospravydomov.org
www.climaterealityproject.com